

De Oostvaardersplassen

Presentatie Provinciale Staten;

Beeldvormend, 12 juli 2023

Komen tot huidige beleid:

Tijdslijn

In 2018 stelde Provinciale Staten van de provincie Flevoland een nieuwe koers vast voor de Oostvaardersplassen, gebaseerd op de adviezen van de Commissie Van Geel. In deze tijdslijn kunt zien wanneer welke besluiten zijn genomen. U vindt hier ook informatie over de rol- en taakverdeling tussen de provincie Flevoland en Staatsbosbeheer.

Eind 2016

- De staatssecretaris van Economische zaken draagt de verantwoordelijkheid voor het beleid voor dierenwelzijn in de Oostvaardersplassen over aan de provincie Flevoland. [Overeenkomst Dierenwelzijn in de Oostvaardersplassen](#)

8 februari 2017

- Provinciale Staten van Flevoland stemmen in met het initiatiefvoorstel '[Richtinggevende uitspraken Beleidskader beheer Oostvaardersplassen](#)'.
- Start van de Commissie Van Geel. Onder leiding van oud-staatssecretaris Pieter van Geel wordt een beleidskader gemaakt.

December 2017 t/m maart 2018

- De Commissie Van Geel gaat in gesprek met vertegenwoordigers van belangengroepen, maatschappelijke organisaties, overheden en individuen.

April 2018

- De Commissie Van Geel brengt een rapport uit. Dit rapport heet '[Advies Beheer Oostvaardersplassen](#)'.
- Het terugbrengen van het aantal grote grazers is een van de conclusies van het rapport.

18 juli 2018

- De Provinciale Staten van Flevoland stelt nieuw beleid vast.
- In dit beleid is dierenwelzijn een belangrijk thema, waaronder het terugbrengen van het aantal grote grazers.

20 juni 2018

- Provincie Flevoland en Staatsbosbeheer maken in een [convenant](#) werkafspraken over de uitvoering van het nieuwe beleid.

Wie is waar verantwoordelijk voor?

- Provincie Flevoland is verantwoordelijk voor het beleid van de Oostvaardersplassen.
- Staatsbosbeheer is verantwoordelijk voor uitvoering van het beheer van de Oostvaardersplassen.

Eind februari 2017: Piek in aandacht vanuit sociale en traditionele media

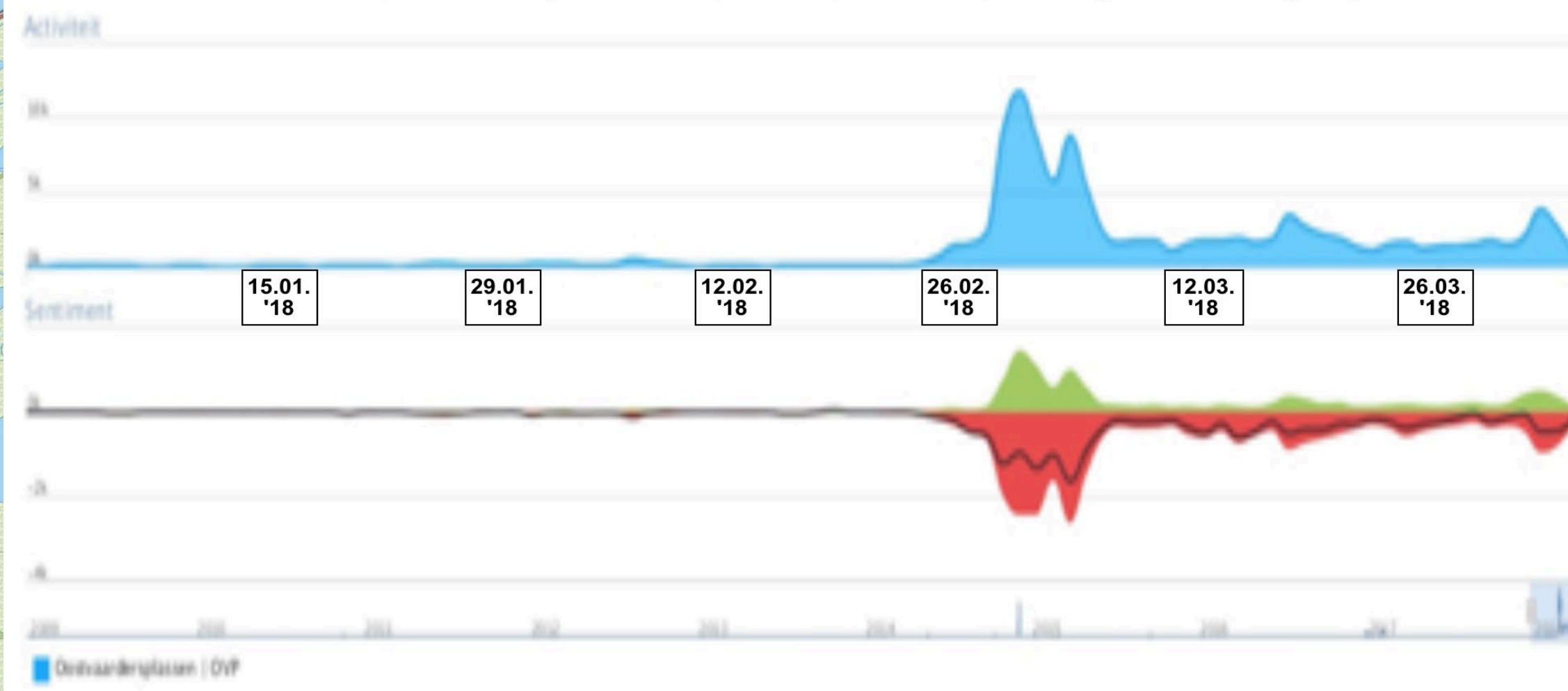
Dit gaat te ver, vindt Rijkswaterstaat

Boswachter bedreigd vanwege 'uitgemergelde' dieren

25 feb. 2018 in BINNENLAND

Grafiek: Blauw = 'Oostvaardersplassen' hits op social media, Groen = positieve hits, Rood negatief. Bron: Wageningen Universiteit.

23 feb.: Invloedrijk artikel in Telegraaf over bijvoeractiegroepen op Facebookgroep

23 feb.: Activiste aanmoedigt tot bijvoeren, Facebookgroepen groeien.

23 feb.: Staatsbosbeheer twittert waarom zij bijvoeren ontmoedigen

23 feb.: Stortvloed aan berichten naar Staatsbosbeheer en Politie

25 feb.: Bericht over bedreigde boswachter brengt meer landelijke bekendheid.

26 feb.: Bijvoeracties beginnen – in het begin vooral door boeren, maar ook andere actievoerders.

Najaar 2018: Bezwaren en voorlopige voorzieningen tegen opdracht en vergunning

Verdacht pakketje bij provinciehuis Lelystad

Op het gebouw werd ook een spandoek aangetroffen met een verwijzing naar Staatsbosbeheer. Het is nog niet zeker of er een verband bestaat met het verdachte pakketje.

Christiaan Pauwe 22 oktober 2018 Leestijd 1 minuut

De politie heeft in Lelystad de omgeving van het provinciehuis van Flevoland afgezet. Er is een verdacht pakket aangetroffen.

'Actievoeren mag, maar houd je aan de regels'

Activisten saboteren hekken Oostvaardersplassen

Updated 14 dec. 2018 13 dec. 2018 in BINNENLAND

'Alleen verliezers bij afschieten grazers'

11 dec. 2018 in WAT U ZEGT

Eerste herten Oostvaardersplassen afgeschoten

10 dec. 2018 in BINNENLAND

Lelystad, 21 november 2018

De rechtbank Midden-Nederland behandelt een bestuursrechtelijke zaak over de vergunning die verleend is voor het afschieten van edelherten in het gebied Oostvaardersplassen tussen onder andere Stichting de Faunabescherming, Stamina en de provincie Flevoland. De zitting vindt plaats op donderdag 29 november om 10.30 uur in het gerechtsgebouw in Lelystad, Stationsplein 15, 8232 DL.

Waar gaat de zaak over?

Oostvaardersplassen

BELEIDSKADER IN VOGELVLUCHT

Zuidelijk Flevoland

FLEVO
ND

Uitgangspunten Beleidskader;

Het Oostvaardersplassengebied is een 'gemaakt gebied', ontstaan door menselijk handelen. Het belang van het gebied voor de natuur is onderstreept doordat het kerngebied van de Oostvaardersplassen is aangewezen als Natura 2000-gebied op grond van de Vogelrichtlijn. Bij de uitwerking van het beleidskader zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- 1. Vraagstukken in en rond de Oostvaardersplassen vergen een integrale benadering.
- 2. Behoud van het karakter van het gebied.
- 3. Natura 2000-doelen voor de vogelsoorten zijn een gegeven.
- 4. Voldoende dierenwelzijn voor grote grazers: voorkomen van onnodig lijden.
- 5. Het Oostvaardersplassengebied kan niet los worden gezien van zijn omgeving.

Doel Beleidskader;

Doel van het provinciaal beleid voor het Oostvaardersplassengebied: realisatie van de Natura 2000-doelen voor de Vogelrichtlijnsoorten en realisatie van een door de mens als bijzonder ervaren en kwalitatief hoogwaardig natuurgebied in de nabijheid van de stedelijke gebieden in Flevoland en de Randstad dat een breed maatschappelijk draagvlak kent.

Dit hoofddoel is in het beleidskader verder uitgewerkt in doelen, ambities en maatregelen voor de verschillende aspecten van het beleid en het beheer, zijnde:

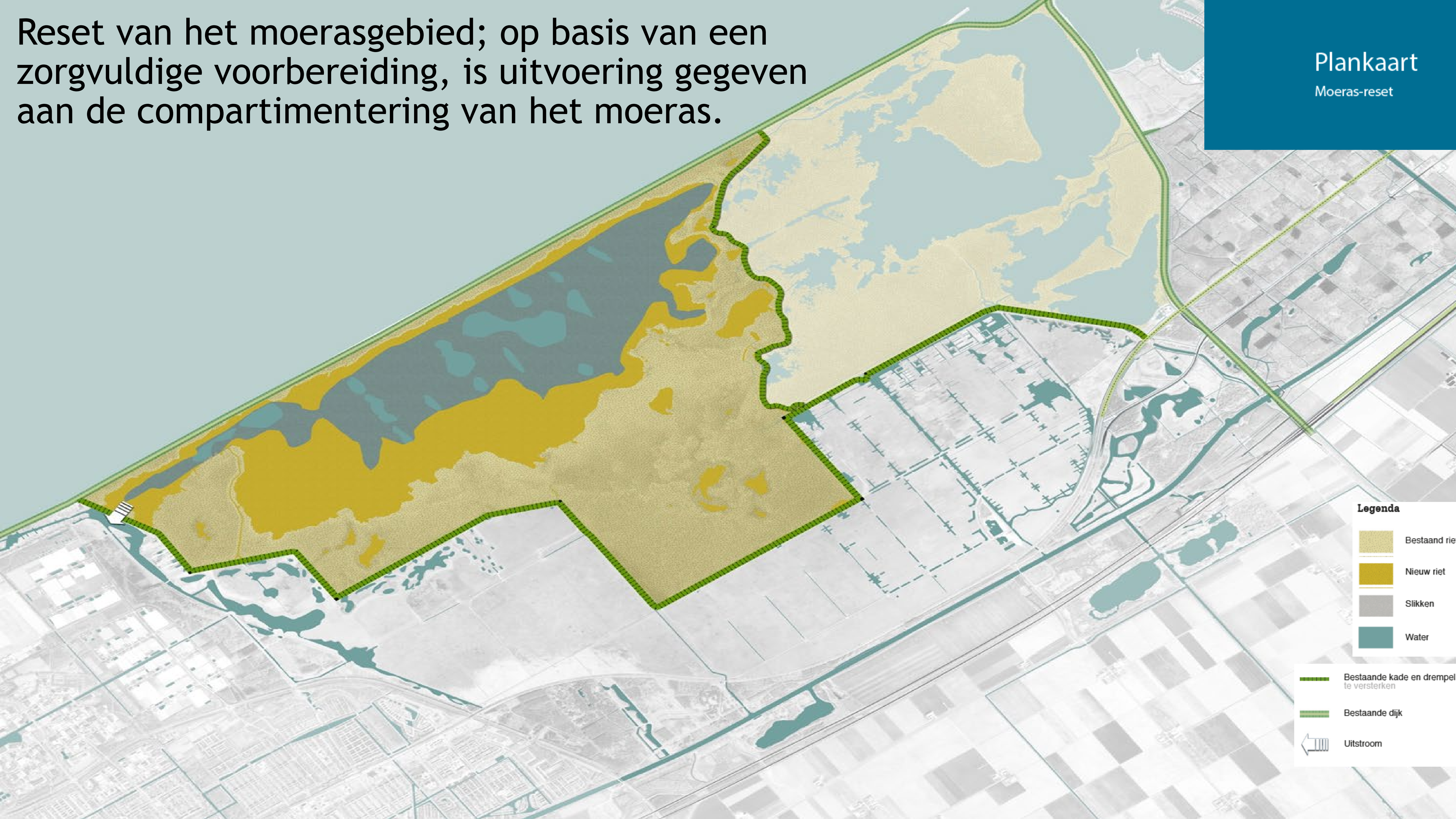
- Natura 2000.
- Welzijn grote grazers.
- Landschap.
- Recreatie en toerisme.

Via jaarlijkse voortgangsrapportage is Provinciale Staten jaarlijks geïnformeerd over de uitvoering en voortgang.

Reset van het moerasgebied; op basis van een zorgvuldige voorbereiding, is uitvoering gegeven aan de compartimentering van het moeras.

Plankaart

Moeras-reset

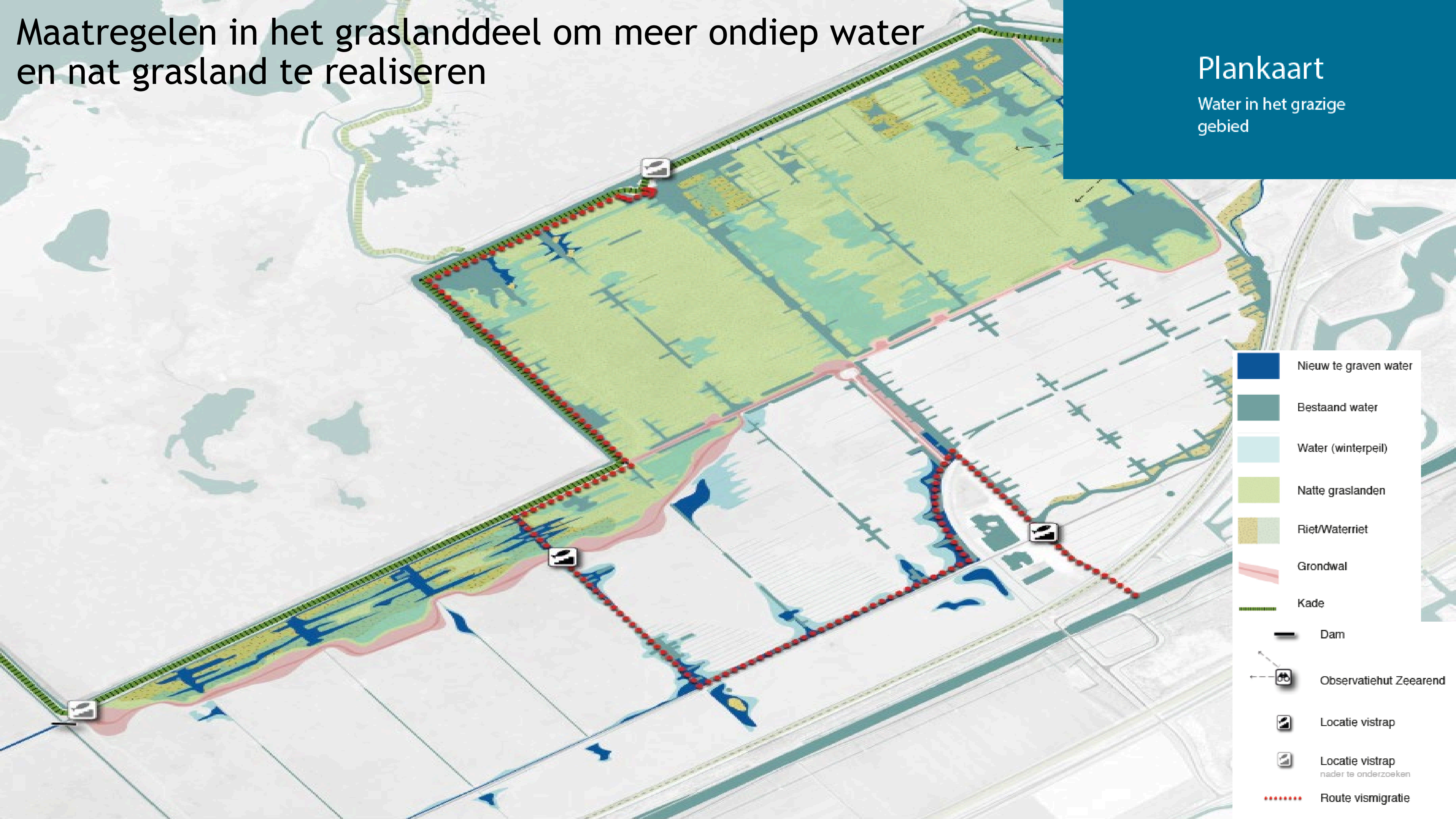

Maatregelen in het graslanddeel om meer ondiep water en nat grasland te realiseren

Plankaart

Water in het grazige gebied

Beschuttings- maatregelen

Uitvoering beschuttingsmaatregelen waarbij o.a. ca. 300 hectare extra beschutting in het kerngebied door aanplant van bomen en struiken is aangebracht.

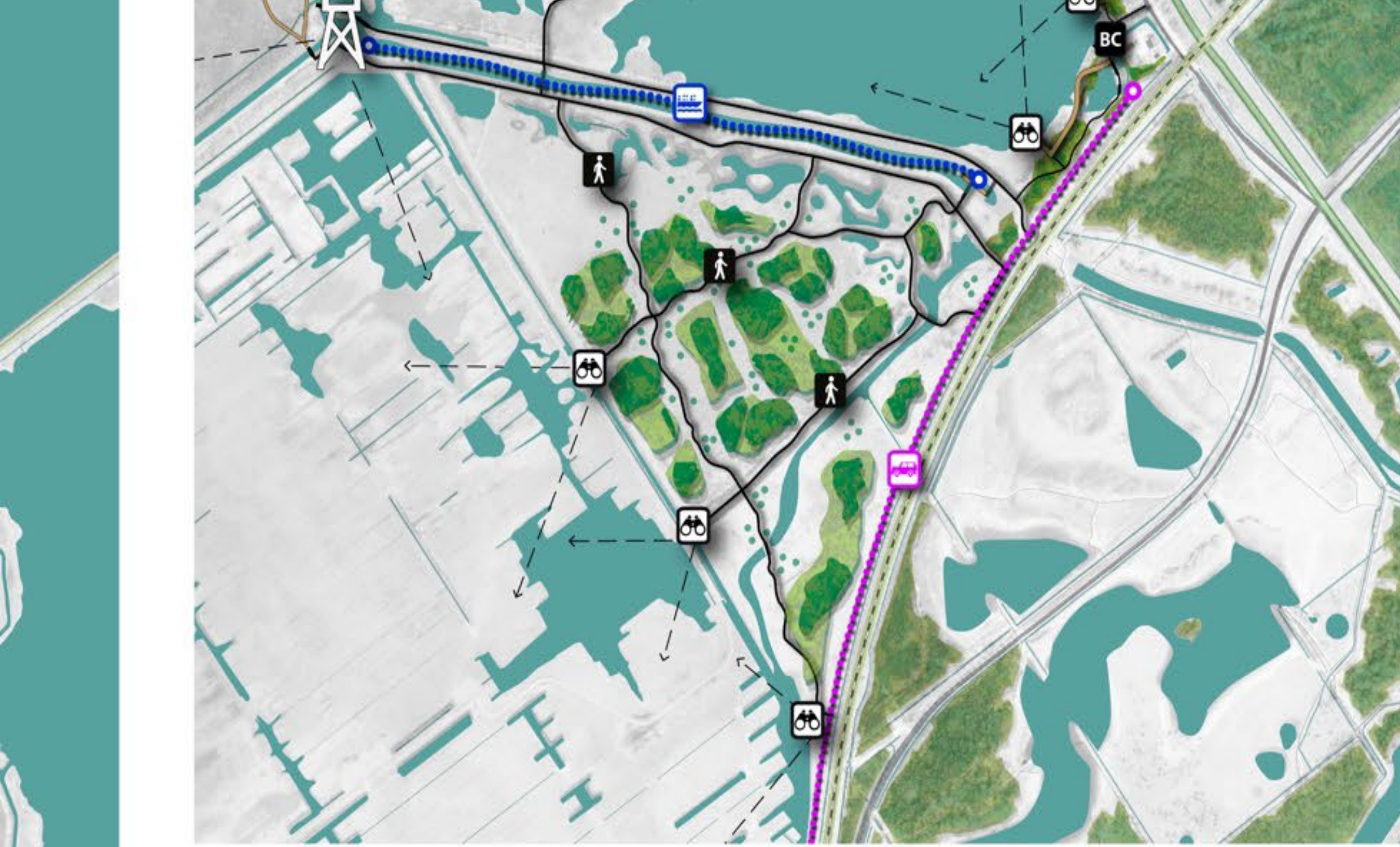

Recreatie in kerngebied

Maatregelen op gebied van recreatie & toerisme gericht op het vergroten van de toegankelijkheid van en voorzieningen in het kerngebied.

Legenda

	Water		Uitzichtpunt/Observatorium onderdeel van ecokar excursie
	Bos		Uitzichtpunt / kijkhut publiek toegankelijk
	Wandelroute		Uitzichtpunt / kijktoren publiek toegankelijk
	Route bootexcursie		Bezoekerscentrum
	Route Ecokar excursie		Boardwalk

Grote Grazers in de Oostvaardersplassen

Beleid

Komende jaren 1100 dieren:

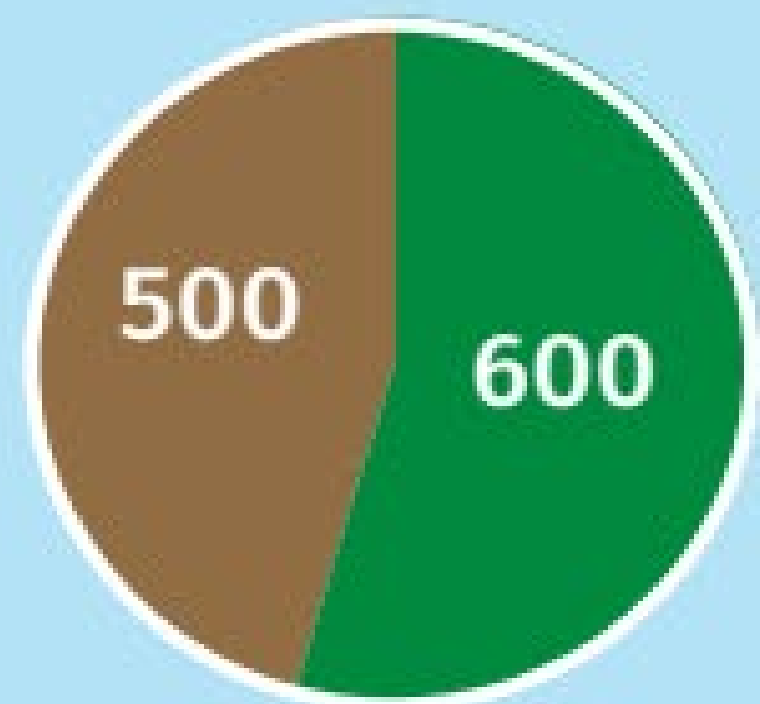
- 500 edelherten
- 600 paarden en runderen

Beheer edelherten vastgelegd in Faunabeheerplan (vastgesteld door FBE)

Beheer paarden, runderen en edelherten vastgelegd in managementplan SBB 2020-2027
(instemming Gedeputeerde Staten Flevoland)

WIE EET WAT?

Wat is de voedselvoorkeur van de grote grazers:

AANTALLEN:

- Heckrunderen & Konikpaarden
- Edelherten

HECKRUND

ruigte kruiden

lang gras

KONIKPAARD

kort gras

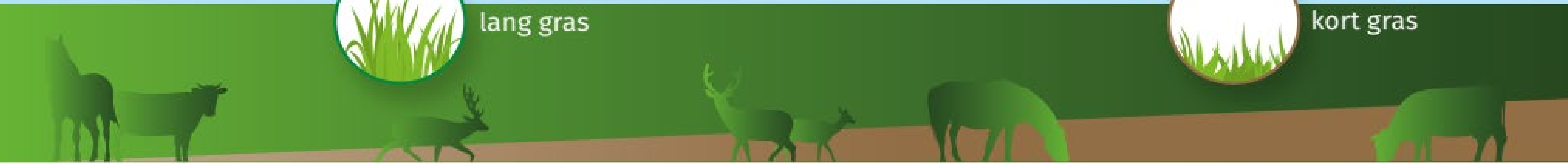
EDELHERT

struiken

kort gras

Uitnemen Grote Grazers

Konikpaarden:

- Koninkpaarden die voorzien zijn van een chip en een paspoort kunnen worden verplaatst. Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar het uitplaatsen van konikpaarden naar andere gebieden.
- Dit resulteerde in 2019 in de verhuizing van 180 konikpaarden naar de natuurgebieden Paleolitico Vivo (Spanje) en Naliboksky Landscape Reserve (WitRusland).
- In 2022 zijn 87 konikpaarden uit het Trekweggebied en het Oostvaardersveld Noord naar Duitsland verhuisd.
- Bij het niet vinden van geschikte locaties, gaan de paarden naar het slachthuis

Heckrunderen:

- Heckrunderen mogen alleen naar andere gebieden als ze geïdentificeerd/geregistreerd zijn en hun herkomst bekend is.
- Dit is voor de Heckrunderen in de Oostvaardersplassen niet het geval. Daarom mogen de heckrunderen niet levend verplaatst worden uit het gebied.

Edelherten:

- Verplaatsing levert voor edelherten te veel stress op en is geen alternatief. Afschot is daarom op korte en lange termijn de enige manier om het aantal edelherten te verminderen.

Anticonceptie:

- Universiteit Utrecht deed op verzoek van provincie Flevoland onderzoek naar de mogelijkheden en de voor en nadelen van anticonceptie bij de grote grazers. → Bij besluit van 27 mei 2020 hebben Provinciale Staten besloten dat anticonceptie geen geschikt instrument is om in te zetten.

Aantallen grote grazers afgelopen jaren

Helikoptertelling	Edelhert	Heckrund	Konikpaard
Oktober 2018	2316	198	607
Oktober 2019	1525	280	490
Oktober 2020	2400	340	420
Oktober 2021	1900	380	280
Oktober 2022	2100	400	330

Bijvoeren

- Minder grote grazers zal leiden tot meer evenwicht tussen het aantal dieren en het beschikbare voedsel. Tot die tijd kan bijvoeren noodzakelijk zijn.
- Bijvoeren voorkomt dat de dieren onnodig lijden door tekort aan voedsel.
- De gebiedsmanager van Staatsbosbeheer maakt hierbij gebruik van de Body Condition Score (BCS). Scoort de kudde heckrunderen gemiddeld een BCS van 2? Dan wordt er bijgevoerd. Staatsbosbeheer richt zich op gemiddelden omdat de scores van individuele dieren in de kuddes nogal kunnen verschillen door geslacht en leeftijd

Huidige situatie Grote grazers

- **Edelherten**

In november 2022 was de constatering dat er nog ca. 1600 dieren moesten worden uitgenomen om de doelstand van 500 dieren te bereiken. Met de inzet van Staatsbosbeheer en de genomen aanvullende faunamaatregelen zijn de aantallen het afgelopen seizoen praktisch gehaald. Op .. Is Provinciale Staten per mededeling geïnformeerd over

- **Konikpaarden & Heckrunderen**

Voor de heckrunderen was er nog een geringere opgave en zijn tussen augustus 2022 en 15 maart ongeveer 100 heckrunderen uitgenomen.

Omdat de populatie konikpaarden in oktober 2022 op 330 dieren vastgesteld was, is daar afgelopen winter niet verder op ingegrepen. Komend jaar zullen in het kader van populatiebeheer wel paarden worden uitgenomen.

- **Conditie Grote grazers**

Ook deze winterperiode heeft de dierenarts regulier inspectierondes uitgevoerd. De verslagen zijn digitaal te raadplegen op de site van Staatsbosbeheer: (www.staatsbosbeheer.nl/over-staatsbosbeheer/dossiers/oostvaardersplassenbeheerflinks-endownloads)
De laatste inspectieronde was op 22 mei 2023 en laat zien dat de gemiddelde BCS van de heckrunderen inmiddels weer toegenomen is naar 2.9

Planning en vervolg

Effecten meten:

Nu de gewenste doelstand grote grazers gerealiseerd is, kan de komende jaren gemonitord worden wat het effect van een lagere graasdruk gaat zijn op de Body condition score, vegetatie, biodiversiteit en vogels zijn.

Ook zal dan blijken of bij dit lagere aantal dieren het voedselaanbod voldoende is voor de grote grazers om met beperkte uitval en zonder bijvoeren de winter door te komen. Het afgelopen seizoen 2022-2023 is bijvoeren van de heckrunderen niet nodig geweest.

De verwachting is dat het ecologisch effect van de 'reset grote grazers' op zijn vroegst zes jaar nadat de populatie tot 1100 dieren is teruggebracht goed zichtbaar gaat worden.

Het is belangrijk dat regulier populatiebeheer plaats vindt om op de gewenste doelstand te blijven.

Vragen?